

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakentamislain ja rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden toteamisesta annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakentamislain ja suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden toteamisesta annetun lain muuttamisesta.

Rakentamislaki (751/2023) ja sen korjaussarjaksi kutsuttu lainmuutos 897/2024 (HE 101/2024 vp) ovat tulleet voimaan 1.1.2025. Lisäksi vuoden 2026 alussa ovat tulleet voimaan rakentamislain muutokset 809/2025 ja 831/2025. Rakentamisen toimintaympäristö on muuttunut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana ja rakentamislupien hakeminen on muuttunut sähköiseksi ja vahvasti digitalisoitunut. Uudet lupatyypit, muutokset rakentamisen luvanvaraisuudessa ja tietomallimuotoinen tai muutoin koneluettava lupakäsittely vaikuttavat myös rakennusvalvontatoimen toimintaympäristöön. Rakentamislaisissa on säädetty myös kokonaan uusia vastuita ja tehtäviä, joiden valvonta kuuluu rakennusvalvontatoimelle. Vastuu rakentamishankkeesta on entistä selvemmin rakentamishankkeeseen ryhtyvällä, mikä osaltaan vähentää rakennusvalvonnan vastuuta ja työmäärää yhdistettynä sähköiseen rakentamisen lupaprosessiin.

Rakentamislaisissa säädetään vaatimus siitä, että suunnittelijoiden ja työnjohtajien on osoitettava pätevyytensä tavanomaiseen, vaativaan, erittäin vaativaan ja poikkeuksellisen vaativaan suunnittelu- ja työnjohtotehtävään ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella. Pätevyytstodistusmenettely tuli voimaan 1.1.2025. Laki rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden osoittamisesta (812/2023, jäljempänä *pätevyyden osoittamislaki*) on rakentamislakiin liittyvä laki, jossa säädetään ympäristöministeriön valtuuttamista toimielimistä ja niiden myöntämistä pätevyytstodistuksista. Lisäksi laissa säädetään ulkomaisten tutkintojen tunnustamisesta EU- tai ETA-maiden kansalaisten EU- tai ETA-maissa hankitun ammattipätevyyden osalta, kun vaatimuksena on toimielimen myöntämä todistus rakentamislain mukaan. Pätevyyden osoittamislaki ei sisällä sääntelyä ammattipätevyyden soveltamisalan ulkopuolelle jäävissä tilanteissa. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa ammattipätevyyden tunnustamisen ja rakentamislain mukaisen pätevyytstodistuksen myöntämisen ainoastaan EU- tai ETA-maiden kansalaisille, jotka ovat suorittaneet koulutuksensa EU- tai ETA-maissa. Tämän vuoksi esimerkiksi Suomen kansalaisille, jotka ovat kouluttautuneet EU- tai ETA-maiden ulkopuolella, ei voida myöntää rakentamislain mukaista pätevyytstodistusta, joka on vaatimuksena rakentamislain mukaisissa suunnittelu- ja työnjohtotehtävissä työskentelylle.

Tausta

Esitys rakentamislain muutoksen osalta liittyy pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukseen rakennusvalvontauudistuksen käynnistämisestä sekä lupaprosessien sujuvoittamisesta ja niihin liittyvien menettelyjen keventämisestä. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on päätetty käynnistää rakennusvalvontauudistus, jonka tavoitteena on varmistaa, että rakennusvalvontatoimessa on joka puolella Suomea riittävä osaaminen ja palvelutaso sekä mahdollisimman yhtenäiset tulkinnot.

Esitys pätevyuden osoittamislain muutoksen osalta liittyy Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteisiin, jotka sisältävät useita kirjauksia ulkomaisten tutkintojen tunnustamisen sujuvoittamista koskien. Hallitusohjelman mukaisesti osaavan ja koulutetun työvoiman vajeeseen puututaan tehokkailla keinoilla muun muassa sujuvoittamalla ulkomaisten tutkintojen tunnustamista ja panostamalla lähtömaakoulutuksiin sekä tutkintojen tunnustamisen käsittelyaikoja sujuvoitetaan.

Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakentamislain rakennuttajavalvontaa koskevaa sääntelyä siten, että rakentamishankkeeseen ryhtyvälle voitaisiin hakemuksesta myöntää lupa valvoa myös asuinrakennuksen rakennustyötä. Muutoksen tavoitteena on sujuvoittaa asuinrakentamisen viranomaisvalvontaa. Esityksessä ehdotetaan muutettavan rakentamislakia siten, että rakentamisaikainen viranomaiskatselmus voitaisiin toteuttaa tietyin edellytyksin myös reaaliaikaisesti virtuaalisena teknistä apuvälinettä käyttäen. Tällä tavoitteena on sujuvoittaa rakentamisaikaisten viranomaiskatselmusten toteuttamista. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on rakentamislain muutosten osalta mahdollistaa rakennusvalvonnan menettelyjen keventäminen lisäämällä mahdollisuuksia yksityisen tahon suorittamaan rakentamishankkeen valvontaan sekä etäyhteyksin suoritettavaan valvontaan siten, ettei rakentamisen valvonnan peruseriaa, keinoja tai laatua heikennetä. Tavoitteena on yhteensovittaa joustavoittavat muutokset rakentamislain säännöksiin säilyttäen niiden selkeyden ja systematiikan. Tavoitteena on myös lisätä rakennuttajavalvonnan käyttämistä rakentamishankkeissa tavanomaisen viranomaisjohtoisen valvonnan sijaan, kuitenkin siten, että rakennuttajavalvonnan luonne eräänlaisena rakentamishankkeeseen ryhtyvän omavalvontana säilytetään ja rakennusvalvontaviranomaisella on edelleen harkintavaltaa rakennuttajavalvonnan myöntämisessä tapauskohtaisesti.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös pätevyuden osoittamislakia siten, että muiden kuin EU- tai ETA-maiden kansalaisten ammattipätevyuden sekä muualla kuin EU- tai ETA-maissa suoritettujen koulutusten tunnustaminen mahdollistetaan. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa pätevyystodistuksen hakeminen ja työskentely rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävissä myös niiden henkilöiden osalta, jotka ovat suorittaneet tutkintonsa EU- tai ETA-maiden ulkopuolella tai jos he ovat muun kuin EU- tai ETA-maan kansalaisia. Toimivalta myös ammattipätevyyslain ulkopuolelle jäävissä tilanteissa tulisi määrittellä ympäristöministeriölle tai sen valtuuttamalle taholle ja lisäksi tulisi määrittellä, millainen menettely on muissa kuin ammattipätevyyslain soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa. Tavoitteena on myös mahdollistaa työvoiman vapaampi liikkuvuus, joka osaltaan tukee työvoiman saatavuutta rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävissä myös huomioiden tulevaisuuden työllisyystilanteen mahdolliset muutokset.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta.

Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/36538/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 35, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/36538/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus VN/36538/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 21.8.2026.

Valmistelijat

Hallitussihteeri Kirsi White, Kirsi.White@gov.fi, +358 295 250 264
Eristyisasiantuntija Tomi Marjamäki, Tomi.Marjamaki@gov.fi, +358 295 250 027
Lainsäädäntöneuvos Mikko Koskela, Mikko.Koskela@gov.fi, +358 295 250 051

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM075:00/2024> - Hankeikkuna

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/812> - Laki rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden osoittamisesta

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/751> - Rakentamislaki

Liitteet:

[HE-luonnos rakentamislain ja pätevyyden osoittamislain muuttamisesta 25062026.pdf](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakentamislain ja rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden toteamisesta annetun lain muuttamisesta

[SV HE-luonnos rakentamislain ja pätevyyden osoittamislain muuttamisesta 24062024.pdf](#) - Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bygglagen och lagen om påvisande av kompetensen hos personer som utför projekterings- eller arbetsledningsuppgifter inom byggande

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Ahvenanmaan maakuntahallitus
Akaan kaupunki
Akustinen seura ry
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Ammattiliitto Pro
Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ry
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Espoon rakennusvalvontavirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Eurofins Expert Services Oy
Evijärven kunta
Finanssiala ry
FISE Oy
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad

Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Helsingin rakennusvalvontavirasto
Helsingin yliopisto
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen yliopisto
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Joensuun rakennusvalvontavirasto
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Julkisivuyhdistys JSY ry
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän rakennusvalvonta
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kajaanin ammattikorkeakoulu KAMK

Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Karelia-ammattikorkeakoulu
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Kiinteistöyönantajat
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
KIWA Sertifiointi Oy
Kivijärven kunta
Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki

Kuopion rakennusvalvontavirasto
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lab-ammattikorkeakoulu
Lahden kaupunki
Lahden rakennusvalvonta
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan rakennusvalvontavirasto
Lappeenrannan teknillinen yliopisto LUT
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Lupa- ja valvontavirasto
Luumäen kunta
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa
Merijärven kunta
Merikarvian kunta

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Museovirasto
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun Ammatikorkeakoulu
Oulun kaupunki
Oulun rakennusvalvontavirasto
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkkalan kunta
Polvijärven kunta

Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Puutuoteteollisuus ry
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL
Rakennustaiteen Seura ry
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
Rakennusteollisuus RT
Rakennustietosäätiö RTS
Rakentamisen Laatu RALA ry
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen rakennusvalvontavirasto
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta

Savonia-ammattikorkeakoulu
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK
Seinäjoen kaupunki
Senaatti-kiinteistöt
SETI Oy
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen Betoniyhdistys ry
Suomen geoteknillinen yhdistys SGY ry
Suomen Isännöintiliitto ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen LVI-liitto SuLVI ry
Suomen maisema-arkkitehtiliitto ry
Suomen omakotiliitto ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen Yrittäjät
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL
Svenska Byggmästare- och Ingenjörsförbundet YH i Finland r.f. SBIF
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Talotekninen teollisuus ja kauppa ry (Talteka)
Tammelan kunta
Tampereen ammattikorkeakoulu TAMK
Tampereen kaupunki
Tampereen rakennusvalvontavirasto

Tampereen yliopisto
Teknologiateollisuus
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teräsrakenneyhdistys ry
Teuvan kunta
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun ammattikorkeakoulu
Turun kaupunki - Åbo stad
Turun rakennusvalvontavirasto
Turun yliopisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Vaasan rakennusvalvonta
Vaasan yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Vantaan rakennusvalvontavirasto
Varkauden kaupunki
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vesilaitosyhdistys
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viherympäristöliitto
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
VVS Föreningen i Finland rf
Väylävirasto

Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ypäjän kunta
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Rakentamislaki

112 § Viranomaiskatselmukset

Kommenttinne 112 §:ään

119 § Rakennuttajavalvonta

Kommenttinne 119 §:ään

Pätevyyden osoittamislaki

1 § Soveltamisala

Kommenttinne 1 §:ään

5 § Rakentamisen ulkomaisten tutkintojen vastaavuuden toteaminen

Kommenttinne 5 §:ään

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Voitte esittää näkemyksiä muusta hallituksen esityksen sisällöstä

Kauppinen Jyrki
Ympäristöministeriö

White Kirsi
Ympäristöministeriö